

ע"פ 124/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 124/14

לפני: כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט א' שהם

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופטת ו' מרוז) ב-ת"פ 13873-05-12 מתאריך 26.11.2013

תאריך הישיבה: י"ג באדר א התשע"ד (13.02.2014)

בשם המערער: עו"ד איל שמחוני

בשם המשיב: עו"ד סיוון רוסו

פסק-דין

השופט ח' מלצר:

1. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופטת ו' מרוז) מתאריך 26.11.2011 ב-ת"פ 13873-05-12, בגדרו הושתו על המערער: 4 חודשי מאסר בפועל לריצויו בדרך של עבודות שירות; 12 חודשי

עמוד 1

מאסר על תנאי למשך 3 שנים, כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירות רכוש או אלימות מסוג פשע; פיצוי בסך של 1,000 ש"ח לבעל המאפייה שניזוקה כתוצאה ממעשי העבירה בהם הורשע המערער ופיצוי של 1,000 ש"ח לקורבן השוד בו הורשע המערער.

רקע עובדתי

2. לפי עובדות כתב האישום, שתוקן במסגרת הסדר טיעון, במהלך אפריל שנת 2011 המערער פוטר מעבודתו במאפייה באור יהודה (להלן: המאפייה). כתוצאה מפיטוריו נתגלע סכסוך בין המערער לבין הבעלים של המאפייה. על רקע סכסוך זה המערער חבר לשניים (א.ג. ו-א.ח) - להצית את המאפייה ממנה פוטר. א.ג. הצית סמרטוט וא.ח השליכו על המאפייה, בנוכחות המערער. למאפייה לא נגרם נזק משמעותי. כעבור מספר ימים שבו המערער יחד עם א.ג. ו-א.ח ו-י' למאפייה והציתו את המחסן שצמוד אליה. למאפייה ולמחסן נגרם נזק. כעבור מספר ימים נוספים - המערער קשר עם י' ו-ד' לשדוד את המאפייה. לצורך כך הגיעו השלושה למאפייה כשהם רעולי פנים. לאחר שנכנסו למאפייה, איימו באמצעות סכינים על עובד המאפייה ששהה בה ונטלו ממנו תחת איומים 894 ש"ח. השלושה אף ניסו לפרוץ את הכספת הנמצאת במאפייה, אך משלא עלה הדבר בידיהם, נמלטו מהמקום. בגין המעשים הנ"ל יוחסו למערער עבירות של היזק בזדון (עבירה לפי סעיף 452 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), קשירת קשר לפשע (עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין) ושוד בנסיבות מחמירות (עבירה לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין).

יצוין כי בעת ביצוע העבירות היה המערער קטין וכי הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לגבי העונש.

3. בתאריך 29.09.2013 הגיש שירות המבחן לנוער תסקיר בעניינו של המערער. בתסקיר תואר צעיר שלוקח אחריות מלאה על מעשיו, מביע חרטה כנה ומפגין אמפתיה כלפי קורבנותיו. עורכת התסקיר תיארה את תהליך השיקום הארוך והמרשים שעבר המערער והעריכה כי הסיכוי להישנות התנהגות עבריינית מצידו הוא נמוך. לסיכום, עורכת התסקיר המליצה כי לא יושת על המערער עונש מאסר בפועל, אלא ענישה על תנאי ושירות לתועלת הציבור.

4. בתאריך 26.11.2013 הורשע המערער על פי הודאתו ונגזר דינו. במסגרת גזר הדין שקל בית המשפט קמא הנכבד לחומרא את סדרת המעשים האלימים שביצע המערער עם חבריו, וצויינה העובדה שהמערער לא פסק ממעשיו לאחר האירוע העברייני הראשון. עוד הדגיש בית המשפט קמא הנכבד כי הנאשם נטל את החוק לידי ופנה להסדיר סכסוך אזרחי בו היה מעורב בדרך אלימה, ואת חומרת העבירות שביצע. כשיקולים לקולא ציין בית המשפט קמא הנכבד את החרטה העמוקה והכנה שהביע המערער, את הליך השיקום המרשים שעבר המערער, את עברו הנקי ואת גילו הצעיר. בשיקול הדברים - בית המשפט קמא הנכבד גזר על המערער את העונשים שנמנו בפיסקה 1 שלעיל.

על גזר דין זה של בית המשפט קמא הנכבד הוגש הערעור שבפנינו.

טענות הצדדים

5. בהודעת הערעור ובטיעונוי במהלך הדיון שהתקיים בפנינו, טען בא-כח המערער כי בית המשפט קמא הנכבד שגה כשלא נתן משקל מספיק לגילו של המערער, לתהליך השיקום החיובי והמשמעותי שעבר ולרצונו העז להתגייס ליחידה קרבית בצה"ל, מה שעלול להיכשל במידה וירצה עונש מאסר בפועל (גם אם מדובר בעבודות שירות). בא-כח המערער עתר איפוא כי עונשו של המערער יומר לשירות לתועלת הציבור ולחלופין כי ינוכו 20 ימי מעצרו של המערער מהעונש שנגזר עליו.

6. באת-כח המשיבה טענה בדיון שהתקיים בפנינו כי המדובר במקרה קשה בו צעיר לקח את החוק לידי ופנה ליישב סכסוך אזרחי בצורה אלימה בסדרה של מעשים פליליים חמורים. באת-כח המשיבה ביקשה לסמוך ידה על פסק דינו של בית המשפט קמא הנכבד וגרסה כי זה איזן בצורה ראויה את השיקולים לחומרא ולקולא בנסיבות העניין.

דיון והכרעה

7. לאחר בחינה מעמיקה של נימוקי הערעור, שמיעת טיעוני באי-כוח הצדדים ועיון בהודעות ובבקשות הנוספות שהוגשו מטעם המערער ולא ראינו להיעתר להן - הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להתקבל בצורה חלקית בלבד. להלן יובאו הטעמים למסקנתנו זו.

8. נקודת המוצא בסוגיה שלפנינו נשענת על ההלכה, לפיה ככלל - אל לה לערכאת הערעור להתערב בעונש שהושת בערכאה הדיונית, אלא אם כן מדובר בסטייה מהותית ממדיניות הענישה הראויה, או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר. הנה כי כן, התערבות במידת העונש תעשה על-ידי ערכאת הערעור רק אם "הערכאה הדיונית נכשלה בטעות, או שהעונש שנגזר על ידה חורג במידה קיצונית מן העונשים המוטלים, בדרך כלל, בנסיבות דומות". (ראו: ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל (3.2.1998); ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ורשילובסקי (3.7.2006); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 6877/09 פלוני נ' מדינת ישראל (25.6.2012)).

9. במקרה דנן לא מצאנו כי העונש שנגזר על המערער יסודו בטעות. המערער נטל את החוק לידי ויחד עם צעירים נוספים ביצע שורה של מעשים פליליים כנגד מי שסבר שגרם לו עוול. העבירות שביצע המערער חמורות ועלולות היו להוביל לנזקים בגוף ולא רק לרכוש. על בית המשפט להביע סלידתו העמוקה ממעשי אלימות, כגון אלו בהם נטל המערער חלק, באמצעות קביעת ענישה משמעותית ומרתיעה.

עם זאת נציין כי לא נעלמו מעמנו השיקולים הפועלים לטובתו של המערער: גילו הצעיר, הליך השיקום המרשים ביותר שעבר, התנהלותו הנורמטיבית מאז ביצוע העבירות לפני כ-3 שנים, היעדר עבר פלילי קודם למעשים בהם הורשע ורצונו להפוך לאזרח תורם לחברה ולשרת שירות צבאי משמעותי. ייחסנו משקל אף לעובדה כי מעשיו של המערער ויתר המעורבים בפרשה - לא הביאו לפגיעות בגוף והסתכמו בנזקים קלים לרכוש.

10. שילובם של כל השיקולים הנ"ל מוביל למסקנה כי אכן אין מדובר במדרג הגבוה ביותר של עבירות השוד, אך אין בידינו להיעתר לעיקר המבוקש בערעור, בשים לב לסדרת העבירות שבביצוען הודה המערער ולחומרתן. ענישה של שירות לתועלת הציבור בעבירת השוד בה העונש המירבי הקבוע בחוק הוא 20 שנות מאסר עלולה לשדר מסר שגוי של

סלחנות כלפי מעשים כגון אלו שביצע המערער - גם בהתחשב בכל נתוניו האישיים. הליך שיקומו המרשים של המערער הינו חשוב וכולנו תקווה כי יצליח, אך אין בו כדי לבטל את האינטרס הציבורי כי מי שמבצעים עבירות חמורות כגון אלו בהן הורשע המערער - יבואו על עונשם, ולו בצורה מתונה יחסית. לפיכך אין מקום לחרוג מדרך הענישה שנבחרה על ידי בית המשפט המחוזי הנכבד.

11. מבלי לגרוע מהאמור בפיסקה 10 שלעיל - נוכח השינוי המשמעותי והחיובי שחל באורחות חייו של המערער ורצונו, שנראה כנה, לנסות ולשרת שירות צבאי - ראינו, על מנת לעודדו ולאפשר לו למצות ניסיונותיו להתגייס, להיענות לעתירתו החילופית של המערער ולהורות על ניכוי ימי מעצרו של המערער מתקופת המאסר בפועל אותה עליו לרצות בדרך של עבודות שירות. למען הסר ספק נבהיר עם זאת כי ההחלטה באשר לגיוסו של המערער לצה"ל - נתונה לרשויות הצבא.

12. נוכח כל האמור לעיל - הערעור מתקבל בחלקו כך שימי מעצרו של המערער ינוכו מתקופת המאסר שנגזרה עליו. שאר מרכיבי העונש שהושתו על המערער ישארו בעינם.

נוכח העובדה כי חלפו מעל שישה חודשים מאז שניתנה חוות דעתו של הממונה על עבודות השירות - הממונה על עבודות השירות יגיש עד לתאריך 15.07.2014 חוות דעת מעודכנת בעניינו של המערער, בה גם יקבע מועד לתחילת עבודות השירות של המערער, שיהיה מוקדם ככל האפשר.

ניתן היום, ג' בתמוז התשע"ד (1.7.2014).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
